
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

**КАТЕДРА „БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ, НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ И
КУЛТУРНА ПОЛИТИКА**

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д.ф.н. Боряна Христова за
дисертационния труд на Бояна Стефанова Минчева „Амулетните
свитьци тип Абагар в печатната традиция на южните славяни, 16-18 век”
за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по
професионално направление 3.5. Обществени комуникации и
информационни науки /Книгознание, библиотекознание и библиография/

Данни за кандидата

Бояна Минчева е вече изграден експерт и главен асистент по
книгознание в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий”,
където работи от 1987 г. първоначално в „Административния отдел” и
„Организация и координация”, а от 1995 г. – в отдел „Ръкописи и
старопечатни книги” . От настоящата 2015 г. тя е и завеждащ този отдел.
През 1994 г. Б. Минчева завършва висшето си образование в СУ като
магистър в специалността „Българска филология”. През април 2013 г. бе
зачислена като докторант на самостоятелна подготовка към катедра
„Библиотекознание, научна информация и културна политика”, откъдето
бе отчислена с право на защита.

В годините на работа в Ръкописно – документалния сектор на НБКМ
Б. Минчева постепенно се утвърди като първостепенен специалист в
областта на старопечатните, редки и ценни издания, който е търсен за
справки и методична помощ от редица библиотеки в страната и чужбина.
Тя е и регистриран експерт по чл. 96, ал.4 от Закона за културното
наследство към Министерство на културата. Научните ѝ интереси са в
областта на книгознанието, антикварното набавяне, електронното

описание на старопечатни издания, създаване на бази данни, свързани с редките и специални библиотечни колекции.

Описание на дисертационния труд

Дисертационният труд „Амулетните свитъци тип Абагар в печатната традиция на южните славяни, 16-18 век” обхваща 257 страници и 32 приложения с отделна номерация. Той е структуриран в Увод, който разкрива обектите, целите и задачите, които си поставя докторантката, както и методите ѝ на работа, пет глави, Заключение / разделено на две части - „Изводи” и Заключение”, Библиография, Списък на използваната литература, както и справка за описите и изданията на всички разглеждани Абагари. Петте глави са озаглавени съответно: „Амулетният свитък в световната история”; Амулетите с писан текст в научната литература”; „Апокрифни текстове и заклинания в южнославянските абагари”; „Аспекти на каноничното в южнославянските абагари” и „Светци, свети образи и религиозни сцени в южнославянските абагари”.

Всички глави са разделени на множество подглави, което улеснява читателя и спомага дисертационният труд да се превърне и в нужен справочник за различни специалисти, които се интересуват от проблематиката на старопечатните издания и на амулетите.

Заключението, макар и доста кратко, не е повторение на вече казаното в текста на дисертационния труд, а опит за истинско обобщение на значението на южнославянските абагари в културната история на католицизма и православието.

Библиографията обхваща 177 заглавия на различни езици. В нея са посочени всички изследвания, които имат пряко или косвено отношение към темата на дисертацията. Приложенията са изключително полезни, защото дават нагледна представа за цитираните в текста Абагари и другите подобни издания.

Научни приноси в дисертационния труд

Веднага трябва да подчертая, че пред нас е един зрял, сериозен и приносен научен труд, плод на няколко години усилена изследователска работа. Това е първото истински сериозно и всеобхватно проучване на известния Абагар на Филип Станиславов от 1651 г. И докторантката не само е направила някои открития в тази първа по рода си българска печатна книга, останали скрити за по-ранните ѝ изследователи, но и го е поставила в контекста на останалите пет печатни южнославянски амулетни свитъка от същия тип, като е разкрила изключително подробно и техните

особености. За първи път в науката е потърсено мястото и е доказано значението на този тип паметници за културната история на славянството. И още нещо – за първи път се коментират езотеричните символики и смисли в тези паметници, защото досегашните им изследователи не са се осмелили да навлезат в тази територия, някои от тях дори се преструват, че тя не съществува.

Всички разглеждани апотропейни паметници в дисертацията са с уточнени датировки, описани са според единни археографски принципи и са класифицирани според основните си характеристики – нещо, което ще бъде от помощ и за бъдещите изследователи не само на тези, но и на други подобни текстове.

Независимо от факта, че докторантката не е изкуствовед, за първи път тя прави анализ на изображенията в южнославянските абагари с оглед на съдържанието и целите на всеки конкретен паметник. Заедно с това върви и подробният анализ на текстовете, включвани в абагарите, които са групирани в зависимост от предназначението си и в зависимост от днешното научна виждане за характера им, съответно за принадлежността им към апокрифното или каноничното. Много добре са проследени връзките текст – паратекст, които са основни за такъв тип ръкописни книги или печатни издания.

Като цяло дисертацията е изключително успешен, новаторски спрямо разглеждания материал, научен проект, който заслужава да бъде издаден, но преди всичко да бъде продължен и обогатен и с анализа на други видове апотропейни съчинения.

Заклучение: Всичко казано по-горе ми дава пълното основание убедено да препоръчам на Научното жури да присъди на Бояна Стефанова Минчева образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки.

26.08. 2015 г.
София

Изготвил становището:

/проф. д.ф.н. Боряна Христова/